

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőség iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben úzv. Kirchnerné felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számíttatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt-térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi márczius 5-én.

10. szám.

Fölvívás a közönséghez!

A magyar állam megalapításának ezredik évfordulóját készül megünnepelni a nemzet.

Hazánk törvényhozása elhatározta, hogy az ezredéves ünnepélyek keretében országos kiállítás tartassék.

Ő cs. és apostoli királyi Felsége, legkegyelmesebb Urunk és Királyunk ezen kiállítás védnökségét elfogadni kegyeskedett.

A törvény e kiállításnak 1896-ban, Budapesten, az illetékes miniszterek és egyéb szakkörök közreműködésével leendő rendezését reám ruházta.

Kettős célja lesz ezen kiállításnak.

Első sorban emlékeztetni a nemzetet az ezredéves mult nagy eseményeire és alkotáira és megmutatni a külföldnek is, hogy a magyar nemzet hasznos tagja volt az európai népcsaládnak a haladás együttes munkájában.

Második feladata a kiállításnak az lesz, hogy megismerjük a magyar államot alkotó összes erőket; megismertessük önmagunkkal és az idegenekkel a szellemi, anyagi és erkölcsi téren való munkálkodásnak összes vívmányait.

Felhívom az ország minden polgárát, hogy ezen feladatban a kormányt hazafui lelkesedéssel támogassa és hozzájáruljon a nagy nemzeti mű sikeréhez.

Része fog jutni az ország minden polgárának a munkában, valamint része lesz a sikerben is.

A kiállítás sikere által növekedni fog hazánk tekintélye és fokozott lelkes bizalommal fogunk haladni a nemzeti megerősödés nagy munkájában.

A kiállítás programja felöleli a nemzeti munka minden nyilvánulását; tervezete megadja a kereteket mindazok számára, a kiknek ösei, vagy a kik maguk bármely téren tevékenykedtek.

A törvényhatóságok, a városok és a családok, melyekhez történelmi emlékek fűződnek, állítsák ki az okmányokat, műtárgyakat, ereklyéket, melyek nagy események, virágzás korszakok emlékéit kelthetik fel; melyek jellemzik állami szervezetünk, ősi alkotmányunk és önkormányzati életünk fejlődésének menetét, a magánéletnek egyre gyarapodott igényeit és a nemzeti erő egyéb megnyilatkozásait.

Az egyházak mutassák be működésük

és tevékenységük tanujleit, történelmi emlékeiket, melyekre kegyelettel tekint a nemzet és a művészet remekeit, melyeknek megalkotása, gyűjtése és megőrzése az ő érdemük.

A tudósok, a művészek, az írók, a tanfériak, szóval a nemzet szellemi fejlődésének összes tényezői mutassák be az eszközöket, melyekkel egy évezreden át a felvilágosodást és a nemes izlést terjesztették, s a nemzet erkölcsait megnemesíteni igyekeztek.

Mutassuk be, hogy Európa éléstárának földjét hogyan munkáltuk a multban, mint haladtunk mindig a korrallal és miképpen érvényesítjük ma a tudomány vívmányait, hogy a nemzeti termelést fokozzuk.

Tér jut a hazai ipar összes tényezőinek, melyek a multban nem egyszer versenyeztek a nyugot legkitünőbb szaktársaival.

Tárják fel szorgalmuk és ügyességük műveit. Az elmúlt századok mestereinek remekeit, a napról-napra izmosodó és gyarapodó modern gyári ipar termékeit állítsuk sorba, hogy tanúságot tegyenek a magyar munka, a magyar vállalkozó szellem erejéről és versenyképességéről.

A kormány gondoskodni fog, hogy a nemzeti munka méltó keretben legyen bemutatva, hogy a kiállító erkölcsi sikerét előmozdítsa.

Tárja ki mindenki szorgalma, izlése, leleményessége eredményeit.

Lépjünk mindnyájunk sorompóba, a kik dolgozunk ésszel, kézzel vagy géppel, egyért — a hazáért!

Am lássa a mai namzedék, miket teremtetek az apák az úttörés súlyos viszonyai között; ám érezzük át, hogy az ősök veritéke árán megtört sima uton milyen feladatok hárulnak reánk és a jövő nemzedékekre!

Nagy, ritka családi ünnep lesz az, melyet még nem sok nemzet ültetett meg.

Gyűljön a nemzet oda a felséges uralkodó köré, a ki hazánkat oly atyai gondal és bölcsességgel vezette az áldásos béke utjain, a haladásnak magaslatára és a ki — egy dicső ezredéves mult hű letéteményese — oda vezeti a magyar népet egy szebb évezred küszöbére!

Budapest, 1893. február havában.

Lukács Béla s. k.,
kereskelelmügyi m. kir. miniszter.

Tisztelt szerkesztő úr!

Eppen azon törtem fejemet, miképpen feleljek meg a t. szerkesztő úr azon hízegő — bár megvallom, ez esetben kedvetlenül fogadott felszólításának, hogy a magyar nyelvterjesztő egyesületben megpeditett s általános helyesléssel fogadott eszmének: kereskedelmünk megmagyarosításának lapjában propagandát csináljak s ilyképpen is megfeleljek az egyesületbeli tagsággal járó kötelességemnek, midőn éppen az egyesületbeli szolga lapot nyom kezembe, mely a Slavianszky-féle koncert programját egyik oldalán német, másikán szerb nyelven hirdeti.

Elképzelheti t. szerkesztő úr, mily érzéssel olvastam el e programot! hát még mikor láttam, hogy a koncert rendezése oly könyvkereskedés kezében van letéve, melynek egyik üzlettársa egyúttal magyar lapnak szerkesztője és kiadója is, ki a nyelvterjesztő egyesület utolsó határozata felett való elkeseredésében önértzetesen utal a magyar ügy érdekében tett önzetlen szolgálataira olyanokkal szemben, kik a magyarságot csak czégérül használják anyagi javuk érdekében.

S ha még hozzáteszem, hogy az illető úr, ki a magyar nyelvet ily gyöngéd elbánásban részesíti, az egyesület választmányi tagja is, úgy bizonyosan szerkesztő úr is meg van győződve arról, hogy minden buzgóság, minden ékesszólás falra hányt borsó, mert kereskedőnkön nem fog bizony semmi, a míg ezek ilyen, éppen egyesületi tagok által nyújtott példákön okulhatnak.

Ezért fogadtam t. szerkesztő úrnak hozzám intézett felszólítását kedvetlenül mert érzem, hogy czélunk elérésére nem elég sem a meggyőződés ékes szava, sem a rábeszélés szírién hangja, hanem rendelkezniünk kellene ama trombitákkal, melyektől az ily jelenségeket produkáló elfogultság — helyesebben nevezhetném tán ellenséges indulatu macakasságnak — Jericho falához hasonlóan összedölné.

Nem is fogunk mi a kereskedők nagy tömegénél kapacitálással czélt érni, legalább addig nem, míg egymást nem kapacitáltuk, hogy ne csak nyelvünkön hordjuk nemzeti voltunk ügyét, s így is csak addig, míg egymással társalgunk és ülésezünk, hanem tegyünk is érte valamit, ne legyünk az idegen kultúra, idegen színi s más fajta előadásoknak aktív résztvevői, míg a magunkétól tüntetőleg távol tartjuk magunkat, ne menjünk oly előadásokra, melyekre minden nyelven meghívunk, csak magyarul nem, ne vásároljunk oly boltokban, melyekben csak idegen nyelven szólitanak meg, mikor czikkeinket magyarul beszélő kereskedőknél is vásárolhatjuk, s ne válaszoljunk németül olyanoknak, kik magyar szavunkat is megértik. Azután pedig kényszerítsük első sorban kereskedő tagjainkat, hogy járjanak elől példaadással s változtassák meg felirataikat, könyveiket magyarra s fogadjanak magyar segédeket. Majd ha mindezt elértük, akkor remélhetjük csak, hogy egyesületünkől távolabb álló körökre is hatni képesek leszünk. —cs.

Játszóhelyeket az ifjuságnak.

A kultuszminiszter a főváros és valamennyi törvényhatóságú város közönségéhez rendeletet intézett, a tanuló ifjuságnak átengedendő játszóhelyek tárgyában. A rendeletet, melynek megokolása megkapó és igaz egész terjedelmében közöljük:

A szellemi erő nagy mértékű igénybe vétele, melyet a jelenkor követelményei az ifjuság iskolai képzésénél szükségessé tesznek, — továbbá a modern életviszonyokból származó számos egészséglenes behatás, az iskolai hatóságoknak kötelessé

gévét teszi, hogy a fejlődő ifjúság testi nevelésére fokozott gondot és figyelmet fordítsanak.

Iskolai törvényeink és szabályaink értelmében a testgyakorlat ugyan kötelező tantárgy csaknem az összes iskolákban. A tantervekben és utasításokban gondoskodva van arról, hogy a testgyakorlatok megtalálják a megillető helyet az oktatásban. Az állam és számos más iskolafenntartó elismerésre méltó áldozatkészséggel tornacsarnokokat és tornahelyeket létesített és rendezett be, melyek lehetővé teszik az ifjúságnak egész éven át tartandó erélyes testi képzését.

Ezek az intézkedések azonban csupán a tantervszerű tornaoktatásra vonatkoznak. Napról-napra erősebbé válik azon meggyőződés, hogy a testi nevelésről való ezen gondoskodás, bármily becses és nélkülözhetetlen, magában véve mégsem elegendő arra, hogy ellensúlyozza az ifjúság iskolai szellemi igénybevételét és biztosítsa a helyes irányú nevelés által követelt mindenoldalú összhangzó kiképzést. Bizonyára nem ok nélkül az elhanyagolt testi nevelésnek tulajdonítanak oly jelenségeket, melyek az ifjúságnál aggodalmat keltő nagy mértékben mutatkoznak. Ilyenek az ifjúság természetellenes, korai érettsége, a gyermekekhez való szórakozások iránt tanúsított közömbösség, a felnőttek utánzása viselkedésben és foglalkozásokban, tiltott élvezetek hajhászása. Noha az ilyen beteges jelenségeknek okát első sorban az életben és társadalmi rendben kell keresni, mégis kétségtelen, hogy az iskolában végzett fárasztó szellemi munka, a sok helybenülés, az erélyesebb testi nevelés által gyakorolt ellen-súlyozás nélkül előmozdítja ama veszélyes jelenségek fejlődését és terjedését.

A külföldön tett tapasztalatok és a hivatott szakkörök véleménye szerint a mozgással járó játékok azon eszközök, a melyek alkalmas arra, hogy az ifjúság lankadságát eltüntesse, testét és lelkét fel-frissítse, a gyermekkoron túl is megőrizze az ifjúságnál annyira kívánatos és szükséges elfoglaltságot és vidámságot, és távol tartsa a káros korai érettséget.

Elődeink jól ismerték a játék nagy jelentőségét, Korábbi nemzedékeknek örömét és szórakozását képezte. De a megváltozott életviszonyok a családi életet sem hagyták érintetlenül, nagyobb városokban pedig csaknem lehetetlenné tették az ifjúságra nézve, hogy ezen leginkább hozzá illő élvezetnek hódoljon. Ennek folytán mindinkább kívánás a játékokhoz való hajlam és az ifjúság meg van fosztva egy igen becses nevelési eszköztől.

Ily körülmények között az iskolának és a társadalomnak vált kötelességévé a mozgással járó játékokat ápolni, gyakorlását lehetővé tenni s előmozdítani. Főképpen a nagyobb városok kedvezőtlenebb egészségügyi viszonyai között élő ifjúságnak van legerősebben szüksége arra, hogy a szabadban való játszás által visszanyerje a szűk lakásokban eltűnő testi ruganyosságot és frisséget.

Az első teendő: megfelelő játszóhelyeket létesíteni, a hol az ifjúság szabad óráiban üdülést és szórakozást találhasson. Az ideális állapot az volna, hogy minden iskola mellett legyen játszótér. Ezt azonban nagy városokban alig lehet kivinni, miért is itt néhány közös játszótérrel kell megelégednünk. Az ily tér a tanulók számára mért terjedelemmel, tiszta levegőjű környezetben, szelek ellen védett helyen lehetőleg pázsittal borítva és fakkal árnyékolva legyen. Ne feledjék fél óránál távolabb a gyermekek lakásaitól.

Második teendő a játszóhelyeknek kellő módon való felhasználást biztosítani. E részben különféle intézkedések tehetők, legegyszerűbb azonban, ha a tanárok és tanítók fogják kezükbe venni az ügyet, az ifjúságot játékokra tanítani, s a játék ideje alatt erkölcsi tekintetben felügyeletet gyakorolni. Egyelőre még a játékokban való részvétel az ifjúság szabad elhatározására bízandó, s minden kényszer mellőzendő. Meg vagyok győződve arról, hogy ha meg lesz adva a mód és alkalom a játékokra, akkor az iránta való kedv is csakhamar fel fog ébredni, s az ifjúság kényszer nélkül is belé fog merülni ezen neki való foglalkozásba.

Az itt felmerülő kérdésekre nézve felvilágosítás nyerhető dr. Dollinger Gyula és Suppan Vilmosnak az ifjúság testi neveléséről írt jelentéseiben (Budapest, 1891. Eggenberger kiadása. Ára 80 kr.) Szándékom egyébiránt az, hogy mihelyt néhány központi helyen játszótérnek fognak rendelkezésre állani, és a játékok meghonosításával a kezdet első nehézségei le lesznek küzdve, a Németországban üdvönsnek bizonyult eljárás példájára nálunk is tanárok és tanítók számára rövid ideig tartó játéktanfolyamok rendeztessenek.

Ezúttal csak arra szorítkozom, hogy az előrebocsátottak alapján a közönség figyelmét ezen fontos ügyre irányítsam, s felkérjem, hogy mindenek

előtt a szükséges játszóhelyeknek, mily módon való létesítését tegye megfontolás tárgyává. A tőke, melyet a közönség a játszóhelyekbe fektet, gazdagon meg fogja hozni kamatait az ifjúságnak erősebbé, egészségesebbé és erkölcsösebbé lételében. A játékkedv, melyet beoltunk az ifjúságba, áldásos hatást fog gyakorolni az egész nemzetre; hozzá fogja szoktatni a serdülő nemzedéket ahoz, hogy a testi mozgást életszükségletnek tekintse, és üzését nélkülözhetetlennek érezze. Teljes bizalommal a közönség hazafias áldozatkészségébe számíthat arra, hogy a millenium emlékére létesíteni szándékolt intézmények sorában a játszó helyeknek is helyet fog adni.

Egyúttal kijelentem, hogy a közönség által a helybeli községi és állami iskolák közös használatára átengedendő egyik játszótér úgy óhajtanám felszerelni és berendezni, hogy az a fő- és székvárosban tartandó országos tornaversenynek, továbbá a meghonosítani szándékolt játék-versenyek céljaira is szolgáljon. Hajlandó vagyok ezen játszótérnek állandóan körülfelépítése és ülésorokkal, karzatokkal ellátása költségeihez megfelelő államsegéllyel hozzájárulni, s lehetővé tenni, hogy a milleniumi kiállítás évére tervezett országos tornaverseny már a létesítendő állandó versenyterén legyen megtartható. Felkérem a közönséget, hogy ezt a körülményt a játszótér megválasztásánál figyelembe venni, s egyúttal az állandó versenyter költségeihez való hozzájárulását is megfontolás tárgyává tenni sziveskedjék.

Ezek után felkérem a közönséget, hogy ezen irányban folytatandó tárgyalásai eredményéről és a hozandó határozatokról annak idején hozzám jelentést tegyen.

Budapest 1893. évi február hó 7-én.

Gr. Csáky Albin, s. k.

Napi hírek.

Rudnai Nikolits Sándor főispán ö méltósága a mult csütörtökön városunkba visszaérkezett.

Halálozás. Halhuber Károly, verseczi községi iskolai nyugdíjazott tanító a mult szombaton élete 60-ik évében hosszú, kínos szenvedés után elhunyt a közönség nagy részvétele mellett mult hó 27-én kísértetett ki végső nyughelyébe. A boldogult sok évi tanítókodása alatt, szorgalma, ügyszeretete és szép tehetségeivel teljesen kivívta előjárói és a polgárság elismerését. Áidas és béke lengjenek hült porai felett.

A kis és nagyseredistyai Lazárovits-féle nagybirtok gondnokává Joanovich Szilárd, szolcsizai nagybirtokost nevezte ki a fehértomplói kir. törvényszék. Az átadás a mult szerdán történt meg.

A verseczi iparosok dalárdája f. hó 12-én fogja megtartani rendes évi közgyűlését a „szőlővenyige“ nagy termében, ugyanazon nap este pedig ugyanott humorisztikus hangversenyt rendez, melyre a tagok s az egylet barátai ez úton is meghívattak. Belépti díj személyenként 40 kr.

Magyar társasestély. „Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesület“ének a mult szombaton megtartott társasestélye méltán sorakozott az egyesület régi jó hírnevű mulatságaihoz. Nem igen nagy, de elegáns közönség jelent meg. A négyeseket 30—34 pár táncolta. Feltűnést keltett a 16 ifjú pár által előadott úgynevezett „Sir-Roger“ táncz. A legközelebb tartandó, s különféle előadásokkal összekötött nagyobb szabású társasestélyre nagyban folynak az előkészületek.

A verseczi téglagyár- és építőtársulat a mult vasárnap d. u. tartotta meg rendes évi közgyűlését a „Hitelbank“ helyiségeiben. Idősb. Fuchs János, elnök konstataván a határozatképességet, felhívja Mazsáry Rezső titkárt és könyvvivőt az igazgatóság és választmány jelentésének előterjesztésére, mely jelentés örömmel tudomásul vétetett és a felmentvény megadott. Az igazgatótanácsba új tagokul Mazsáry R. és Obradovits Szilárd, a felügyelő bizottságba pedig Mihajlovits Eta, Kirchner Ede, Ditrichstein Sámuel és Joannovits M. J. választattak meg. Osztalékul egy részvényre 12 frt. jut, mely összeget Fuchs János elnöknek lehet felvenni.

Örvendetes jelenség. Magyar nyelvterjesztő egyesületünk tagjai sorába az utóbbi időben tömegesebben léptek be az intelligencia köréből. Az újonnan belépettek névsora a következő: 1. Vojnits Péter, városi aljegyző. 2. Caimann Pál, vár. levéltárnok. 3. Argény Ferencz, jbgí irnok. 4. Seemayer Béla, kir. albiró. 5. Babinszki József, főrealisk. hittanár. 6. Dr. Markovits Gyula, ügyv. jelölt. 7. Bauer József, jbgí irnok. 8. Marthé Vil-

mos, jbgí irnok. 9. Fehér Vilmos, jbgí hivatalnok. 10. Wallandt Béla, szakaszmérnök. 11. Petko Zoltán, joggyakornok. 12. Stuibler Antal, közs. isk. tanító. 13. Schifnovszka Manó, közs. isk. tanító. 14. Bredurán Miklós, közs. isk. tanító. 15. Amberger Arthur, róm.-kath. s. lelkész. 16. Geiger Antal, róm. kath. s. lelkész. 17. Dr. Weisz Samu, orvos. 18. Kehrler Lajos, kereskedő. 19. Hoffmann Antal, építész. 20. Singer Adolf, földbirto-kos. 21. Gérecz Károly, főrealiskolai tanár.

Állami subvenczió. Mayering Emma k. a nyilvánossági joggal ellátott magán elemi és polgári leányiskolája, e régi jó hírnévvel bíró tanintézet — mint a temesvári lapok írják — 100 frt. államsegélyben részesített.

Tűzoltóink közgyűlése. A verseczi önkényes tűzoltó-egyesület mult hó 26-án Weifert Károly városi főjegyző, egyleti elnök vezetése alatt megtartott rendes évi közgyűlése ismét egyik meggyőző bizonyítékát szolgáltatva annak, hogy e közhasznú egyesület, — melynek ki-tünő organizációjára méltán lehetnek büszkék a versecziek — szépen halad előre a felvirágzás útján. Bernácsky Alfred segédtsízt hosszabb évi jelentéséből felemlítjük, hogy az egyletnek 51 rendes működő tagja van s a mult évben 43-szor vonult ki, hogy teljesítse a tűzeseteknél nehéz hivatását. Kegyeletesen emlékezik meg a jelentés az elhunyt Wettl Antalról s elősorolja, hogy az egylet helyiségeit a mult évben mily magasabb rangú vendégek tisztelték meg látogatásukkal. A most készülő egyleti zászló előteremthetése érdekében teljesített buzgokodásukért köszönetet szavaztak: a polgári lövészársulatnak, Christian József és Mehl Györgynek. Lendle f. é. pénztáros jelentése szerint az egylet mult évi bevétele 1892 forint 1309 volt. Kiadása pedig 1285 frt. A közgyűlés egy nagyobb bizottságot is választott, melynek feladatavá tette, hogy a nyáron rendezendő zászlószentelési ünnepélyre a szükséges lépéseket tegye meg.

Egy kun-szent-mártoni előkelő doktor kis gyermekei melle egy szegénysorsu 14—15 éves német leánykát kívánna alkalmazni (teljes ellátás, gondozás és fizetés mellett) mint felügyelő és játszótársat. Közelebbi adatokkal szerkesztő-ségünk szolgál.

Adókövető bizottság. Versecz város adókövető bizottságába 1893, 1894 és 1895 évre ki-nevezettek; — elnökké: Gyka Árpád, — al-elnökké Finke János, — tagokká Petrovits György, Beniczky Atilla, Szávits Sándor, póttagok: Fehér Sándor, Braichler Nándor, Weitner Ferencz, Gémesi Károly — A polgármester kinevezte: Atkary A. és Drágits Sándort.

Homoki szőlők. Hogy a fejrtelepi szőlő-gyarmatban mi úton és módon lehessen részt venni, szorgos utánjárásunk folytán közölhetjük, hogy jövő évben, midőn a fehértomplói bér-lők szerződése lejár, körülbelül 800 hold szőlő alá való homok lesz részletenként és véglegesen kiosztandó a gyarmatosok között, de en-nél több szőlőterület nincs. Előjegyezni lehet Hóschl Frigyes, Vanisch Kár. és Kószl Adamnál. Előjegyzési járuléka ez idő szerint még nem fizetendő, hanem annak idején a kiosztás helyén.

Az Apor báró-féle szénsavgyár délmagyarországi képviselőt Siedl Gyula, helybeli gépgyáros és artézi kútúrú nyerte el, ki gazdag raktárt tart vegytiszta szénsavból a délmagyarországi szódagyárosok számára.

Rögtöni, váratlan halál. Stefanovits Mita, fogyasztási adóhivatali szolgálta a mult szerdán, a midőn kötelessége teljesítése közben a városi vágóhidon járt, egy pillanat alatt guta-ötöten összeesett s meghalt. Halálát özvegyén kívül 5 gyermeke siratja.

Halva találtak Bogya János, jász-apáthi illetőségű elzüllött csavargót a mult pénteken reggel az Engel-féle korcsma színe alatt. Halálát valószínűleg a túlságos nagy mértékben élvezett szesz okozta.

A délmagyarországi tisztviselők önszegélyző egyletének a mult napokban Temesvárott megtartott évi közgyűlésén, nagy lelkesedést keltett azon jelentés, hogy Herczeg Ferencz, városunk e nagy nevű fia, és Rákosi Viktor, a rendezendő társasestélyen felolvasásokat fognak tartani. Azon napokban Herczeg szülő-városát is valószínűleg fel fogja keresni. Tiszte-lői és barátai, már előre készülnek, hogy ha eljön az „oszlop“ — tiszteletére ovációt fognak rendezni.

Villányos világitás Ulmán. Ulmáról írják la-punknak, hogy az ottani Stelzl-féle gőzmalmot közelebb villányos világitással látták el. A köz-

ségi képviselőtestület most a fölött tanácskozik, hogy az egész falút villanyos világítással lássák el. Ha ezt sikerül keresztülvinni, akkor Ulma lesz az első község Magyarországon, melynek utcáit villanyos fényvel világítják. Ulma nözségnek különben módjában van ezt megtenni, mert törzsvagyona oly jelentékeny, hogy pótdátó kivétel nélkül fedezi községi szükségleteit.

Katonai lóvásár. A cs és kir. közös hadügyminiszterium hozzájárulásával ezennel közhírré tétetik, miszerint a hadsereg lószükségletének fedezése végett a vármegye területén Temesvárott, folyó évi márczius 22-én katonai lóvásár fog tartatni. Ezen vásárlásra egy kiküldött katonai bizottság fog megjelenni, mely az elővezetett lovak közül meg fogja vásárolni mindazokat, melyek katonai célokra alkalmasnak és arra nézve megfelelőknek fognak találni. Miután a főczél az, hogy a hadsereg részére minden közvetítés nélkül egyenesen a tenyésztőtől vétessenek meg a lovak, annál fogva figyelmeztetnek a tenyésztőket, hogy teljes bizalommal vezessék elő katonai célokra alkalmas eladó lovakait és tulszót árak követése által a megvételt lehetetlenné ne tegyék, miután mindenestre jobb árakat kaphatnak ezen közvetlen eladás által, mint az esetben, ha lovakat közvetítő útján juttatják a hadsereghez. Alkalmas minden szilárd testalkatu, jó mozgást és kitartást ígérő, túlságos használat által még meg nem rontott s a katonai használatot gátló hibával nem bíró 4 egész 7 éves és legálább 158 centiméter magas ló. A 7-ik évet már meghaladt lovak semmi esetre sem vétetnek meg, valamint a 158 centiméteren (vagy 15 markon) aluli lovak közül csupán kivételképen vétetnek meg egyes olyan példányok, melyek kiváló jó testalkatúak és kitünő vérrrel bírnak. Hogy a tenyésztő-eladók lehetőleg — t. i. a valószínűség határai között — már előre tájékozva legyenek arról, vajjon eladni szándékozt lovaik a katonai bizottság által megvásárolhatnának-e vagy nem, a földmívelési miniszterium felkérte a vármegyék lótenyésztő-bizottmányait, hogy azon tenyésztőknek lovaikat, kik nálunk jelentkeznek, előlegesen szemléljék meg, és annak minőségéről — alkalmas vagy alkalmatlan voltaként — nekik előre véleményt mondjanak. — Figyelmeztetnek e körülményre a tenyésztők mert ez által esetleg azon felesleges költségekkel megszabadítottak, mely költségek a ló alkalmatlan volta, s illetve a vásárlás helyére való céltalan szállításból felmerülhet. A megvett lovak azonnal a helyszínén átvétetnek és készpénzben kifizetnek. Az elővezetés helye, a város-illetőleg községében tudható meg. Kelt Budapesten, 1893. február hóban. A földmívelésügyi m. kir. miniszterium

Budapesti levél.

A hosszú zord tél után az idő kitévaszodásával egészen új élet költözik az emberekbe. A mozgékony szellem ruganyosabbá válik, tevékenységre serdül minden, foglalkozásában a szükségességek beszerzésére gondol a birtokos gazdálkodó és háztartást vezető s annak eszközzésére felrúdul Budapestre. Hasznos szolgálatot ohajtunk tenni, midőn ez alkalomra tájékoztatásul néhány előkelő s jó hírűvű czéget ajánlunk.

Első és legfőbb gondja a Budapestre érkezőnek a kényelmes és jó szálloda. Aki minden tekintetben celszerű, kellemes és minden igényt kielégítő lakást akar, az Glüek Frigyes „Pannónia” szállodájába szálljon a Kerepesi-úton, a Nemzeti színház mellett. Feltalál itt mindent, a mi kényelmére kívánatos. Gyönyörű fedett udvarkertje, mely az évek minden időszakában a legkellemesebb étkezési terem, pazar fényével s este villamos világításával, legkedvesebb szórakozó helye a fővárosi előkelő közönségnek is. A szálloda be van vezetve a „Telefon Hirmondó”, a főváros ezen új intézménye, melyet mindenki ingyen hallgathat; szobáinak tisztasága, a kiszolgálásnak mindenre kiterjedő gondossága Glüek Frigyes ur személyes szigorú felügyelete mellett, biztosítják a legmesszebb menő követelmények teljes kielégítését. Ha még megemlítjük, hogy a szobák villamos világítással bírnak, a mi külön nem számítatik, s a szálloda minden emeletén van fürdő is, árai pedig mérsékelték, ugy bizonyára mindenki meg lehet győződve, hogy a „Pannónia” szálloda a legcélszerűbb berendezett Budapesten s méltó mindenki előleges bizalmára.

Egészséges lakás az egészség legfőbb feltétele. A ki hosszú életű akar lenni, aki előtt kedves övéi és saját egészsége: az gondoskodjék száraz, egészséges lakásról. Nedves lakások falai borítva vannak salétromos penészgombával; az ily lakásokban dohos, büzös, egészségtelen a levegő; a bennlakók, különösen a gyermekek sápadtak, véznák, nem fejlődnek; ellenben legjobban terjed nedves, nyirkos lakásokban a ragály, sőt még a butor és élelmiszer is tönkre megy. Egyetlen módja a nedves falak szárazzá tételének, azok aszfalttal (de nem kátrány s más hasonló anyaggal) való bevonása. Ily anyagot szállít megfelelő utasítással, jól állás mellett legolcsóbban: a Magyar aszfalt-részvénytársaság Budapesten, Andrassy-ut 30.

A husvét ünnepe hagyományos szokásaival, locsolgatás és piros tojás-ajándékaival, elkerülhetlemé teszi valami kellemes meglepetésről való gondoskodást s hol lehetne ezt találni, ha nem Kertész Tódor diszmutáru-tárházában (Budapest, Dorotya-utca 1). Különösen ajánljuk a husvét tojások és tréfas fecskendő-tárgyak közül a következőket: Öntöző ibolyacsokor 60 kr. Illatszerezelt töltött szivar 35 kr.

folyton tölthető zöld gummi béka, egér, kínai emberke, cserébogar, kanári madár 20 kr., fecskendőgyűrű 30 kr., óra alakú öntöző 80 kr., öntöző nyakkendő-tű 1 frt, gomblyukibolya, ismét megtölthető, 40 kr., fecskendő sétatobok, ismét megtölthető 2-4.50 krig. Piros fátójások nagyság szerint 10 krtól 4.20 krig, piros selyemtojások 75 krtól 4.50 krig, peluche tojások 90 krtól 2.40 krig, Cartonage-tojás kedves képekkel vagy kaleidoskoppal gyermekek részére 50 krtól 1.60 krig, különféle husvét tojások apró játékszerekkel és nippetárgyakkal berendezve 60 krtól 7.50 krig, tojás nyulacsának öltöztetett fiú és leány mignon-babával 1.30 kr., tojás állatesaláddal 80 kr., majolika tojások 1.20 krtól 4 forintig. A tavaszi időnyre különösen ajánljuk Kertész Tódor nagy választéku tekéző- és labdázó- valamint tornázó-eszközöit, kuglizó bábok, kuglizó golyók, az igen kedvelt Lignum-Sanctum és kemény gyertyánfából, orosz kuglizó, egész szük udvaron is felállítható, Lawn-tennis angol társasjáték utasítással 45-80 frt, teljes tornakészlet összeállítva, trapezrud, gyűrűhinta és csigasoróffal 8.50-10 frt, gyermekvelocipéd három keréssel 5-10 éves fiúk számára 8-14 frt. Diszmutáru-cikkék, háztartási eszközök, kézi szerszámok és egyéb hasznos eszközök kétezernél több ábrával ellátott díszes nagy árjegyzékét a czég kívánatra díjmentesen megküldi.

A budapesti fürdők között, mint mindig, ugy most is változatlanul a Császárfürdőt ajánljuk, mint a minő változatlan ezen évszázados hírű, kénese vizű fürdőintézetnek általános elismert gyógyhatása, és a minő változatlan ezen jótékonyezelő alapítványt képező — Császárfürdőnek szolid kezelése.

A rheumás bajok, izadmányos daganatok, köszvény, gyomorbetegségek, ischiás, méh- és vese-bántalmak, ivó- és beléző gyógymódja csodás hatása és e helyütt még csak annak megemlítésére szorítkozunk, hogy a Császárfürdő iszapfürdői a tél folyamán gyökeresen átalakítottak és kibővítették, és a jelenleg befejezéshez közlő munkálatokat megtekintvén, állíthatjuk, hogy a főváros a Császárfürdő iszapfürdőiben néhány hét múlva oly fürdőt nyer, a mely — kitünő gyógyhatása mellett berendezésének kényelmes volta és comfortja által páratlanul fog állani.

Bortermelésünk folytonos hanyatlásával kevesbedik az élvezhető borok mennyisége is ugyanarra, hogy ma már drága és ritka a jó bor, s a sör fogyasztására vagyunk utalva; de nem minden sörgyártmány oly jó, hogy az palack kivételre alkalmas és élvezhető is legyen. A ki jó palackcsört kíván élvezni, az Kovács és Mezey (Budapest, Kerepesi-ut 6. sz.) palackcsör kiviteli telephénel rendeljen. Kovács és Mezey, mint a Dreher-féle híres sörfőzde főraktárosai ezen kitünő sört palackoztatják s nagy gondot fordítanak a palackcsör minősége és tartósságára, ugy hogy az még a legmelegebb időben is teljesen zavarmentes, a szállítás plombirozott ládáiban történik, mely a törést vagy kieserést kizárja s a mi a legfőbb, árai jutányosak, nagyban megrendelésnél pedig még jelentékeny kedvezményt adnak.

A tavaszi időnek beálltával a gondos háziasszonyok rendszeren szemle alá veszik ruháikat s nagyobbbrész tapasztalják, hogy a színtiket elhagyták vagy megfakultak s egészen elkedvetlenednek, hogy így többé nem viselhetik. Igazuk van, de azért nincs okuk hasznavehetelennek tartani. — Küldjék el Budapestre Berketz István selyem és szőrüha műfestőhöz (Rózsater 3. sz.), itt mindennemű szövetek, ruhák derek (fejtelten állapotban is) igen szépen és olcsón tészés szerinti színre festetnek. Berketz István festő üzlete saját házában gözre van berendezve s egyedül van Budapesten világkiállítási érmeikkel kitüntetve. Árjegyzékét kívánatra díjmentesen megküldi, melyből meg lehet tudni, hogy a kelmét milyen színre s mily áron lehet megfesteni.

A földbirtokos és gazdálkodó közönség egyik főszükséglete a kocsis és löszerszám; ebbeli szükségletet legjobban és legolcsóbban Klapka János kocsigyártó és szíjgyártó telephénel (Budapest VIII. Baross-utca 78. sz.) fedezheti. — Kocsi új és használt, de javítva és teljesen jó karba helyezve, a legnagyobb választékban, minden czérra megfelelő van itt raktáron; löszerszámok, lovagló és istálló-felszerelések, általában minden szíjgyártási eszközök legjobban minőségben és jutányos áron kaphatók. Klapka János számos kiállításon nyert kitüntetést, az 1888. évi pécsi kiállításon juyehők volt, osztrák-császári és magyar királyi szabadalom tulajdonosa, 1893-ban a börpár kiállítás alkalmával Baross Gábor miniszter tüntette ki s az egész országban el van ismerve jeles készítményei által.

Szerkesztői levelezés.

Többeknek. Hát nem elég felelet-e az a hírünk, hogy azóta (s nagyon valószínű, hogy a megtörténtek hatása alatt) annyi új tag iratkozott be magyar nyelvterjesztő egyesületünkbe.

Apróságok.

Magyarázat.
Férj: Ma jobb a kávé.
Nő: Mert jobb a tej.
Férj: Hát máshonnan hozatod?
Nő: Nem, de azt hallom, a tejesasszony viziszonnyba esett.

Fenyegetés.
Nő: A feleségemmel, az ön leányával, lehetetlen megférni.
Após: Ugy? No, ha rosszul viseli magát majd kitagadom.

Sok a dolga.
— Hova, hova, orvos úr?
— Egy paciensem temetésére. Holnap meg egy másikra kell mennem.
— Ön szorgalmasan dolgozik.
— Muszáj! Fürdőzni voltam és most sok a restancia.

Az állatkertben.
Két hölgy nézi az amazonokat.
Szól a egyik:

— Ezeknek nincsenek sem toítottjeik, sem cselédjeik, sem lakásaik. Vajjon miről szoktak diskurálni?

Az iskolából.
Tanító: Mikor halt meg Nagy Károly?
Tanítvány (nem figyelve, zavartan tekint körül).
Tanító: Nos, nem tudod?
Tanítvány: Azt hiszem tanár úr, azt hiszem, hogy — akkor beteg voltam.

A gáláns kereskedősegéd.
Fiatal hölgy: Mi az ára ennek a kelmenek?
Kereskedősegéd (szellemesen mosolyogva): Egy csók méterenként.
Fiatal hölgy, Szép. Kérem, adjon tiz métert.
Kereskedősegéd: Az annyi, mint tiz csók.
Fiatal hölgy (szeretetre méltóan): Nagyon helyes; a nagymama majd megfizeti.

Az ügyvéd titulásai.
Volt egyszer egy ügyvéd, a kinek egy ügye sem volt. Ezért elnevezték ügyetlen ügyvédnek. Nagysokára reá biztak egy ügyet; akkor meg együgyű ügyvédnek hitták. Történt azonban, hogy a reabizott egy ügyet is elvesztette, minélfogva teljes életén keresztül ügyefogyott ügyvédnek csúfolták.

Incselkedés.
Nő: Holnap vadászni akarsz?
Férj: Akarok.
— De hiszen nagy hőjt van.
— Mit tosz az?
— Nem találsz semmit, aztán a vadkereskedők csukva lesznek.

Kritika.
— Önnek nem tetszik az új dráma?
— Nem.
— Pedig azt olvastam, hogy lélekemelő hatása volt.
— Bizony csak testemelő hatása volt, mert a legtöbbben a darab közepén fölemelkedtek és hazamentek.

Zöldben.
Földesur: Fogja János ezt a havanna-szivart.
Béres: Köszönöm 'ásan! Ugyis épen most fogyott el a káposztalevem.

A boudoirban.
Táncosnő: Kedves gróf, kiserjen el az ékszerészhez.
Gróf: Hiszen nincs nekem jobb izlésem, mint az öné.
Táncosnő: De van nagyobb hitele.

Előrelátó leány.
Ellát az a szerencsétlenség érte, hogy játék közben a labdával bezuott egy ablakot.
— Kedves papa — így szól a felbőszült apához, — kérlek, ne verj meg, inkább vond majd le a hozományból.

Személyleírás.
„Haja és szemöldöke: fekete. Szeme: szürke. Orra: szabályos. Szája: közepés. Arcza: tojásdad. Különös ismertető jel: feltünően hasonlít az atyjához.”

Politika.
Bismarck: Hogyan csinálta, kollega úr, hogy megint felülkerekedett.
Gladstone: Hideg vérrrel! Majd megtanulja maga is, fiatal barátom, az én koromban.

Kupében.
Boross uram nagyot nyel a kulacsból; aztán tisztességtudóan átadja az utitársának. Előbb meg akarja törülni a kulacs nyilását a zsebkezdőjével, de az utitárs megakadályozza:
— Soha törülgesse! inkább iszom a szája, mint az orra után!

Időszerü.
Ibolyaillat úr nézi a szalonban elhelyezett aranyhalakat.
— Remek kis valuta-halak! mondta szellemesen.

A félénk feleség.
— Kedvesem, ne menj abba a csónakba.
— Miért, édes?
— Nagyon veszélyesnek látszik, aztán te oly nyugtalan vagy a csónakban és mi lenne belőlem, ha a vízbe fulnál?

— Légy nyugodt, tudok én magamra vigyázni.

— No, ha akarsz, hát csak menj bele, de nem hagynád nálam az órát és a láncodat?

(Piaczi árak Verseczen). A mult csütörtökön f. hó 7-án a következők voltak a piaci árak: Búza legjobb 6 frt. 50 kr., középszerű 6 frt. 40 kr., Kétszeres legjobb 5 frt. 50 kr., középszerű 5 frt. 25 kr., Rozs legjobb 5 frt. 50 kr., Arpa legjobb 5 frt. — kr., középszerű 4 frt. 75 kr., Zab 4 frt. 80 kr., Kukoricza 3 frt. 50 kr., Marhahús 53 kr., Disznóhús kilója 40 kr., Cukor 50 kr.

Táncz-iskola.

Van szerencsém t. czimedet értesíteni, miszerint **Lakatos Sándor**, jó hírű tánczművésznek fia **Lakatos Zoltán**, H.-M.-Vásárhelyi táncztanító vagyok.

Jelenleg a Mayering-féle nevelő- és tanintézetben tánczra oktatók és ez alkalommal még egy másik tanfolyamat nyitok, melyre a nagyérdemű közönségnek becses figyelmét ezennel felhívom és magamat a művészetet pártoló helybeli intelligencia, különösen a t. szülők kegyeibe ajánlom.

Az értekezés és beiratkozás eszközölhető **Kirchner J. E.** özvegyénél, vagy pedig a Mayering-féle intézetben.

Hazafias tisztelettel

Lakatos Zoltán,
táncz- és illemtanító.

Vasúti menetrend. Fehértemplom ról érkezik: 5.30 reggel, 1.03 délben és 6.11 este Temesvár felé indul 5.36 reggel, 1.07 délben, 6.35 este. Temesvárról érkezik: 7.23 reggel, 2.08 délben és 10.02 este. Fehértemplom felé indul: 7.31 reggel, 2.12 délben, 10.08 este. Nagybecskerekéről érkezik: 11.59 délben, 8.50 este. Becskerek felé indul: 5.50

reggel, 2.20 délután. Jaszenováról Oraviczára indul: 8.15 reggel, 3 délután, 10.45 este. Oraviczáról Jaszenova felé indul 3 órával 10.40 délelőtt, 3.35 délután. Temesvárról Arad felé indul: 8 reggel, 1.11 délben 8.15 este Vojtekről Német-Bogsán felé indul 7 reggel, 9.15 este.

Borjúgyomrokat

vásárol a legmagasabb árakon készfizeséssel
Sámuel Leopold, Teplitz, (Csehország.)

2512. sz. — tkvi 1892.

Árverési hirdményi kivonat.

A károlyfalvi kir. jbiróság mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy Petrov Márta Kusiczai lakos végrehajtónak Petrov Joeza pártai lakos végrehajtást szenvedő elleni 36 frt. 27 kr. tőke követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a károlyfalvi kir. jbiróság területén fekvő pártai községi I. kötet 23. lapszámú telekkönyv A lapján foglalt ingatlanokra és pedig: 1. a I. dűlőbeli 50. hrsz. a. 2 hold I. oszt. szántó 188 frt., — 2. a III. dűlőbeli 50. hrsz. a. 2 hold I. oszt. szántó 137 frt., — 3. az V. dűlőbeli 50. hrsz. a. 1 hold 650. □-öl I. oszt. kaszáló 93 frt., — 4. az 5. hrsz. a. 40 □-öl kert 5 frt., és 5. a 38. hrsz. a. 1 hold 300 □-öl I. oszt. kaszáló 57 frt. becsértékben és ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi márczius hó 28-ik napjának délelőtt 10 órakor Párta községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni kívánók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. törv. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirokban a kikiáltást kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság mint tkkvi hatóság.

Kelt Károlyfalván 1892. évi december hó 28-án.

Gerle,
kir. aljbiró.

1306. szám. — 1892.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az ujonczás Versecz városában **f. évi márczius hó 11-én és 13-án** fog megejtetni, miért is az I. korszálybeli vagyis 1872. évbéli születésű és a II. korszálybeli vagyis 1871. évbéli születésű hadkötelesek 100 sorsszámig bezárólag **1. é. márczius hó 11-én** a II. korszálybeli 101. sorsszámától, és a III. korszálybeli vagyis az 1870. évbéli születésű valamint azon idegen illetőségű hadkötelesek, kik Verseczen leendő állittatásuk iránti engedélyt nyertek, **f. évi márczius hó 13-án reggel 8 órakor** a városház nagy termében működendő sorozó bizottság előtt megjelenni kötelesek.

Verseczen, 1893. évi február hó 17-én.

Seemayer, polgármester.

A Horgony-Pain-Expeller

Ezen rég jönak bizonyult bedörzsölés, csúz, kösvény, hátfájdalmak és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitértő hatása által

→ **a legjobb** ←

házszer hírnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros és 1 frt. 20 kros tvegekben és így a legolcsóbb

házszer.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legujabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok ugy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, bál meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrassy-sétátár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házában van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVI. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.